

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΔΑΔΙΟΥ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ
ΛΑΜΙΑ 2007

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

**Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΔΑΛΙΟΥ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ**

ΕΚΔΟΣΙΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ
ΛΑΜΙΑ 2007

Ο ζήσας ἀπαραποίητον
τήν ἐκ τῶν ἀγίων πατέρων εὐσέβειαν*

Μία από τις ὁγιασμένες μορφές τῆς ἐποχῆς μας ύπηρξε ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀμβρόσιος Λάζαρης, πνευματικός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γαυριώτισσας Δαδίου καὶ χιλιάδων χριστιανῶν ἀπό ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὄποιος, πλήρης ἡμερῶν, διακονούμενος ἀπό τήν μικρὴν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς του, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τῇν 2αν Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Τό πλῆθος πού συνέρρευσε στήν Ἱερά Μονή Δαδίου ἀπό ὅλα τά μέρη τῆς χώρας μας, ἡ παρουσία ἀνωτάτων κρατικῶν λειτουργῶν, ἡ συμμετοχή δεκάδων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν ύπηρξε τό ἀποκορύφωμα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης πρός τόν σεβαστό Γέροντα, πού συνολικά ἐκφράστηκε καὶ ἐκδηλώθηκε κατά τήν ἔξοδο τοῦ Ακολουθία. Ὄλοι συνείχοντο ἀπό τήν αὕγλη πού ἐξέπειμπε ἡ προσωπικότητά του καὶ ἀπό τό συ-

Διατίθεται δωρεάν ως εὐλογία
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γαυριώτισσας Ἀμφικλείας.

* Ἀρθρο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου εἰς τό περιοδικό «Ἐφημέριος» (ἔτος ΝΣΤ', τεῦχος 2, Φεβρουάριος 2007, σ.σ. 20-21).

ναίσθημα τῆς χαρμολύπης πού χαρακτηρίζει τούς ἐν ἐπιγνώσει χριστιανούς αὐτές τίς ὥρες τῆς θλίψεως τοῦ θανάτου. Ὁ π. Ἀμβρόσιος ἦταν πηγή Ἅγιορείτικης εὐαδίας Χριστοῦ στὸν κόσμο, πού ἀνέβλυζε τὸ «ζῶν ὄνδωρ» τοῦ Πνεύματος καὶ ἐδρόσιζε τίς ψυχές τῶν «πεινώντων καὶ διφόντων τὴν δικαιοσύνην». Ἡ ἴστορική Μονὴ τῆς Παναγίας Ἀμφικλείας ἀπέκτησε φήμη χάρις σ' αὐτόν καὶ ἡ Ἱερά Μητρόπολη Φθιώτιδος ὅχι μόνο στὴν περιοχή τῆς Λοκρίδος, ἀλλὰ σὲ ὅλοκληρο τὸ εὖρος της, ἀρδεύτηκε ἀπό τὰ ζείδωρα νάματα τῆς ἀπλοϊκῆς καὶ γνήσιας πνευματικότητάς του.

Ο μακαριστός π. Ἀμβρόσιος Λάζαρης γεννήθηκε στό χωριό Λαζαράτα τῆς Λευκάδος τήν 21ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1912 ἀπό γονεῖς εὔσεβεῖς, τὸν διδάσκαλο Παναγιώτη Λάζαρη καὶ τὴν Λουΐζα. Ἠταν τό τέταρτο τέκνο τῆς πολύτεκνης οἰκογένειάς του. Ἀπό τήν νηπιακή του ἡλικία ὁ μικρός Σπυρίδων χαρακτηριζόταν ἀπό τὴν ἡρεμία τοῦ χαρακτήρα του καὶ τὴν ἀγάπη του πρός τὴν Ἐκκλησία. Τό ἥθος του συμίευσε ἡ εὐλαβής μητέρα του, ἡ ὁποία, λόγω τῆς ἀπουσίας τοῦ συζύγου της στούς πολέμους, εἶχε ἀναλάβει ὅλο τό βάρος τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων. Ο Σπυρίδων τελείωσε μόνο δύο τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, διότι ἐν τῷ μεταξύ ἔπειρε νά βοηθεῖ τὴν μητέρα του στὶς ἀγροτικές ἔργασίες. Ὅταν ἤλθε ὁ καιρός, κατετάγη στὶς τάξεις τοῦ Στρατοῦ καὶ ὑπηρέτησε τρία χρόνια στά ἀνάκτορα ὡς εὕζωνας, καθότι ἦταν ὑψηλός, εὐθυτενής καὶ ὅμορφος νέος.

Ὅταν ἀπολύθηκε ἀπό τὸν Στρατό, ἔλαβε τὸ κάλεσμα τοῦ Θεοῦ διά τὸν Μοναχικό βίο. Μετέβη στὸ Ὅρος χάριν προσκυνήσεως τῶν ἀγίων σεβασμάτων καὶ διά νά παρακαλέσει τὴν Παναγία νά τοῦ δείξει δρόμο

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος καὶ ὁ Γέροντας Ἀμβρόσιος.

πού ἔπρεπε νά πορευθεῖ. Γοητεύθηκε καὶ σαγηνεύθηκε ἀπό τὸν Ἅγιορείτικο Μοναχισμό καὶ εἰσῆλθε στήν Ἰ. Μ. Κουτλουμουσίου, στήν ὁποίᾳ ψυχῇ τε καὶ σώματι ἐπιδόθηκε εἰς τήν ὑπακοή, τήν ἀσκηση καὶ τήν προσευχή.

Χαρακτηριστικά ἔλεγε ὁ Γέροντας: «Πῆγα στὸ Ὅρος γιά λίγες μέρες καὶ ἔμεινα εἴκοσι χρόνια». Μετά τριετῆ δοκιμασία ἐκάρη ἀπό τὸν Ἅγιούμενο Μακάριο Μοναχός καὶ ἔλαβε τό ὄνομα Χαρίτων. Οἱ ἐπιδόσεις τοῦ νεαροῦ Μοναχοῦ Χαρίτωνος στά Μοναχικά διακονήματα ἤσαν ἀριστες. Ἔζησε μέ τέλεια ὑπακοή τήν σκληρή, ἀλλά παιδαγωγοῦσα καὶ ἀγιάζουσα ζωή τοῦ Μοναστηριοῦ. Αὔστηρος τηρητής τῶν Μοναχικῶν ὅρκων, καλλιέργησε τήν ἀδιάλειπτη προσευχή, τήν τέλεια ὑπακοή, τήν πατερική νηστεία, τήν

παιδική ἀπλότητα καὶ ἀκακία, τὴν καθημερινή, ἀνελλιπῆ συμμετοχή στίς ἀγρυπνίες καὶ γενικά τὴν θεία λατρεία, τὴν πρόθυμη ἐργατικότητα καὶ πολύ ἐνωρίς ἔφθασε σέ ὑψη ἀρετῆς. Ὁπως φάνηκε ἀπό τὴν συνέχεια τῆς ζωῆς του, ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν προόριζε γιὰ μιὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολή πρός σωτηρία φυχῶν. Ἡ σκληρή ζωή καὶ οἱ τραχεῖς πνευματικοί ἀγῶνες ἔκαμψαν τὴν ύγεια του, ὅπότε ἀναγκάστηκε ὑστερα ἀπό παραίνεση τοῦ διακριτικοῦ Γέροντος Πορφυρίου νά κατέλθει στήν Ἀθήνα. Ἐκεῖ μέ πρόταση τοῦ π. Πορφυρίου, ἔφημερίου τότε τῆς Πολυκλινικῆς Ἀθηνῶν, συνεδέθη μέ τὴν Ἡγουμένη τῆς Ἱ. Μ. Δαδίου Παρθενία καὶ χειροτονήθηκε Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἀπό τὸν Μητροπολίτη Φθιώτιδος Ἀμβρόσιο, ὁ ὅποιος τοῦ ἔδωσε καὶ τό ὄνομά του. Ἀφοῦ πάρεμεινε σέ ἐνορίες τῆς Ἀττικῆς (Γλυκά Νερά καὶ Τρεῖς Ιεράρχες Καισαριανῆς) ἔξι χρόνια, γιὰ νά στηρίξει οἰκονομικά τὴν Ἱ. Μ. Δαδίου, ἡ ὅποια εἶχε πολλές δυσχέρειες, ὑστερα ἐγκαταστάθηκε στήν Μονή του, ὅπου πάρεμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ο μακαριστός π. Ἀμβρόσιος τήρησε στήν ζωή του «ἀκίβδηλον, γνησίαν καὶ ἀπαραποίητον τὴν ἐκ τῶν ἀγίων πατέρων εὐσέβειαν». Δέν διέθετε ἐπιστημονικούς τίτλους. Ἡ σοφία τοῦ ἐδόθη «ἄνωθεν» ώς καρπός τοῦ Ἅγιου Πνεύματος. Ἡ εὐλάβειά του πρός τὸν Θεό τοῦ ἐχάρισε τὴν πνευματική μόρφωση κατά τό Γραφικό λόγιο: «Ἄρχή σοφίας φόβος Κυρίου καὶ βουλή ἀγίων σύνεσις». Ἡ παρουσία του ἦταν πάντοτε καὶ παντοῦ ἐποικοδομητική. Μέ τὴν πατρική του ἀγάπη καὶ τίς ἀγιοπνευματικές νουθεσίες του στήριξε ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι κατέφευγαν στό πετραχῆλι του καὶ ζητοῦσαν ἐπιστήριξη στίς καταιγίδες τῆς ζωῆς τους. Ἡ

σύνεση καὶ ἡ διορατικότητά του ἔφερε πολλούς πιό κοντά στήν ἐν Χριστῷ ζωή καὶ προσέλκυσε σοφούς καὶ ἐπιστήμονες στήν Ἐκκλησία.

Ζώντας μέσα στά θαύματα τοῦ Θεοῦ, δέν παρέλιπε νά συμβουλεύει τούς ἀπελπισμένους νά προσδοκοῦν τὴν θεία ἐπέμβαση στό πρόβλημά τους. Τό ὑφος τοῦ λόγου του, ὁ τρόπος τῆς διδαχῆς του, ἡ παιδικότητα τῆς ἀφηγήσεως τῶν θείων ἀποκαλύψεων, ἡ βεβαιότητα τῆς πίστεώς του, ἡ ἴλαρότητα τοῦ προσώπου του καὶ τό γαλήνιο τῆς παρουσίας του περιέγραφαν ἔνα Ἀββᾶ τῆς ἐρήμου, πού δέν παράλλαξε καὶ ἀλλοίωσε ὁ κόσμος, ἀλλά μέσα στήν ἀντίθεσή του περισσότερο ἀνεδείκνυε ώς μία οὐράνια παρουσία. Τό μετόχι τῆς Μονῆς στό Παγκράτι τῶν Ἀθηνῶν καὶ τό Μοναστήρι στήν Ἀμφίκλεια δέχονταν καθημερινά πολύ κόσμο, ἰδίως νέους ἀνθρώπους, πού ἥθελαν νά τόν γνωρίσουν καὶ νά λάβουν τήν εὐχή του. Ὁποιος συνομιλοῦσε μαζί του διαπίστωνε ὅτι ἐκεῖνος μιλοῦσε «ἀπό καρδίας», ὅχι ἀπό διανοίας, καὶ ἦταν συνδεδεμένος μέ ἔνα ἄλλο κόσμο, ἀπό τόν ὅποιο ἐλάμβανε καὶ μετέδιδε μηνύματα σωτηρίας καὶ ἐπίδας. Πολλά λέγονται γιά τό προοριτικό του χάρισμα, γιά τά παράδοξα σημεῖα καὶ τίς θείες ἀποκαλύψεις. Ἐκεῖνος ὅσα ὁ λαός ἔλεγε παράδοξα τά θεωροῦσε φυσιολογικά, ἐπισημαίνοντας ὅτι ὁ χῶρος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τόπος θαυμάτων πολλῶν, τά ὅποια οἱ πιστοί βιώνουμε καθημερινά. Ἀποποιόταν τίς τιμές καὶ στούς ἐπαίνους σιωποῦσε. Πάντοτε ἔδιδε τό παράδειγμα τοῦ ταπεινοῦ βίου καὶ τῆς κεκρυμμένης πνευματικότητος.

Ο π. Ἀμβρόσιος ἦταν μιά ζωντανή παρουσία τοῦ Θεοῦ μέσα στόν κόσμο. Ἀφῆκε μνήμη ἀγίου Ιερομονάχου καὶ ἀπῆλθε τιμώμενος ὑπό πάντων. Δοξάσθηκε

ἀπό τὸν Θεό μέ τίς δωρεές τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ δόξασε τὴν Ἐκκλησία μέ τὴν ἀφοσιωμένη Ἱερατική καὶ μοναχική διακονία του. Δικαίως δὲ εὐσεβῆς λαός τὸν συγκαταλέγει στὴν χορεία τῶν ἐκλεκτῶν καὶ τὸν θεωρεῖ ὡς ἔνα τῶν μεγάλων ἀγιασμένων Ἱερατικῶν μορφῶν τοῦ αἰῶνος μας. Στόν θρόνο τοῦ οὐρανίου Ἀρχιερέως παριστάμενος ἡς πρεσβεύει ὑπέρ τῆς παλαιφάτου Μονῆς τῆς Θεομήτορος, τῶν πνευματικῶν του τέκνων καὶ ἡμῶν.

΄Απεσταλμένος Θεοῦ*

Σεβασμιώτατε ἄγιε ἀδελφέ,
Πανοσιώτατοι καὶ Αἰδεσιμώτατοι ἵερεῖς καὶ διάκονοι,
Οσιωτάτη Καθηγουμένη,
Ἄδελφοί μου, πνευματικά τέκνα τοῦ ἀειμνήστου
Γέροντος Ἀμβροσίου,
Ἄρχοντες τῆς περιοχῆς καὶ εὐλογημένοι προσκυνηταί.

Μέσα σέ ἀτμόσφαιρα κατανύξεως, περισυλλογῆς καὶ προσδοκίας τῆς κοινῆς ἀναστάσεως, κηδεύουμε σήμερα τὸν πολιό πνευματικό τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς Ἀρχιμ. π. Ἀμβρόσιο Λάζαρη, ὁ ὅποιος σέ βαθύτατο γῆρας 94 ἐτῶν χθές τὸ βράδυ ὕστερα ἀπό μία ἀσθένεια μακρά ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ σ' αὐτό τὸ ιστορικό, τὸ παλαιόφατο καὶ ἀγιασμένο μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Γαυριώτισσας καὶ ἥδη ἐμεῖς σήμερα μέ συνοχή καρδίας, διότι τόν ἀποχωριζόμεθα, ἰδιαιτέρως

* Έπικήδειος εἰς τὸν Ἀρχιμ. Ἀμβρόσιο Λάζαρη τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου (3 Δεκεμβρίου 2006).

τά πνευματικά του παιδιά ἀνά τήν Ἑλλάδα πού συρρεύσατε σήμερα ἐδῶ διά νά συμμετάσχετε στήν ἔξόδιο ἀκολουθία, προσευχόμεθα, λέγω, πάντες ὁ Κύριος νά ἀναπαύει τήν ἄγια καί μακαρία φυχή του, ὅπου τό φῶς τῆς ζωῆς μετά τῶν Ἅγίων καί τῶν Ἀγγέλων καί, ὅπως τόν ἐδόξασε ἐπί τῆς γῆς μέ τό μέγα ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης, νά τόν δοξάσει καί εἰς τήν πνευματική οὐράνια ἐκκλησία, εἰς τήν ὅποια μετά τοῦ Ἀρχιερέως Χριστοῦ καί πάντων τῶν Ἅγίων Ἀρχιερέων, Πρεσβυτέρων καί Διακόνων θά συνεχίσει νά συλλειτουργεῖ εἰς τήν Θεία Λειτούργία τοῦ οὐρανοῦ.

Ο ἀείμνηστος π. Ἀμβρόσιος γεννήθηκε στίς 21 Δεκεμβρίου τοῦ 1912 στό χωριό Λαζαράτα τῆς νήσου Λευκάδος ἀπό γονεῖς εύσεβεῖς. Ο πατέρας του ἦταν δάσκαλος καί ὑπηρέτησε τήν πατρίδα εἰς τούς Βαλκανικούς πολέμους. Ἡταν τό τέταρτο παιδί πενταμελοῦς, πολυτέκνου οἰκογενείας. Γράμματα ἔμαθε μέχρι τή Δευτέρα Δημοτικοῦ, διότι ἐπρεπε νά βοηθήσει τήν οἰκογένεια σέ ἐργασίες γεωργικές καί ἀγροτικές. Στόν στρατό κατετάγη στούς εὐζώνους καί ὑπηρέτησε στά ἀνάκτορα, διότι ἦταν εὐθυτενής καί ὅμορφος νέος. Μετά τόν στρατό συναντήθηκε μέ κάποιον καί συνεφώνησαν νά ἐπισκεφθοῦν χάριν προσκυνήσεως τό Ἀγιον Ὄρος. Πηγαίνοντας ἐκεὶ κατενύγη καί, ὅπως ἐλεγε ὁ Γέροντας, πήγε γιά μιά μέρα καί ἔμεινε 20 χρόνια στήν Ἱερά Μονή Κουτλουμουσίου, εἰς τήν ὅποια ἐπί ἥγουμένου τοῦ ἀειμνήστου Μακαρίου μετά τήν τριετή δοκιμασία ἐκάρη μοναχός καί ὀνομάσθηκε Χαρίτων.

Εἶκοσι χρόνια ἔμεινε εἰς τό Ἀγιον Ὄρος μέ ἀφοσίωση, μέ ὑπακοή, πρῶτος εἰς τούς ἀθλητικούς καί γυμναστικούς πνευματικούς ἀγῶνες, ἀλλά ἐβλάβη ἡ ὑγεία του καί ἐπρεπε κατά συμβουλή τοῦ πνευματικοῦ νά

κατέλθη νοτιώτερα, εἰς τάς Ἀθήνας, ὅπου ἐκεῖ γνωρίσθηκε μέ τήν μακαριστή Γερόντισσα καί Ἡγουμένη τῆς Μονῆς ταύτης Παρθενία καί κατά παράκλησή της ὁ μακαριστός προκάτοχός μου Μητροπολίτης Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος τόν ἔχειροτόνησε διάκονο, τόν ὀνόμασε Ἀμβρόσιο καί ὕστερα Πρεσβύτερο καί μετά ὀλιγοετῇ ὑπηρεσίᾳ στήν Ἀθήνα, περίπου ἐπτά χρόνια, ἐγκαταστάθηκε ἐδῶ ὡς ἐφημέριος τῆς Μονῆς, πνευματικός τῶν μοναζουσῶν καί ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ο π. Ἀμβρόσιος ἐτίμησε τήν Ἱερωσύνη του. Ὑπῆρξε ἔνας Ἱερεύς ἀφοσιωμένος. Ἐνας Ἱερομόναχος δοσμένος εἰς τήν Θεία Λατρεία καί εἰς τό πνευματικό ἔργο, ἀνέπαιυσε πολλές ψυχές καί στήν Ἀθήνα ὅπου περνοῦσε τόν χειμώνα καί ἐδῶ στό Μοναστήρι, ὅπου συνέρρεαν μέχρι τήν τελευταία ἡμέρα τά πνευματικά του τέκνα διά νά ἀσπασθοῦν καί μόνο τό χέρι του, νά πάρουν τήν εὐλογία του, νά τούς πεῖ δυό λέξεις βγαλμένες μέσα ἀπό τό ταμεῖο τῶν πολλῶν του γνώσεων καί ἐμπειριῶν. Ὄλοι τόν τιμοῦσαν ὡς διακριτικό Γέροντα καί φωτισμένο ἀπό τόν Θεό, γι' αὐτό ὅπι τι ἐπαιρούνται ἀπό τόν Γέροντα τό θεωροῦσαν μεγάλη πνευματική περιουσία – ἐννοῶ διδαχές, ὑπομνήσεις, συμβουλές.

Ἐφθασε λοιπόν ὁ μακαριστός π. Ἀμβρόσιος εἰς τό τίμιον γῆρας. Τόν ἀκούσαμε πολλές φορές νά ὅμιλει γιά τήν Ἐκκλησία, νά μᾶς διδάσκει μέ τίς ἀπλές του διδαχές, νά προτρέπει ὅλους μας νά εἴμαστε ἀφοσιωμένοι εἰς τήν Ἐκκλησία, εἰς τήν Θεία Λατρεία καί εἰς τήν ἐν Χριστῷ ζωή. Τόν ἀκούσαμε σέ συνάξεις πού εἶχαμε ἐδῶ στό Μοναστήρι μας καί κατά τίς πανηγύρεις νά μᾶς ὅμιλει γιά τόν πόλεμο, ὁ ὅποιος θά προκύψει μέσα στόν κόσμο αὐτό κατά τῆς Ἐκκλησίας, καί ὑπογράμμιζε καί ἔλεγε ὅπι δέν θά εἶναι πόλεμος σω-

ματικός καί ὄλικός, θά εἶναι πόλεμος ἰδεολογικός. Οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι τόν θεωροῦσαν προορατικό. Οὐδέποτε ὁ π. Ἀμβρόσιος ὅμιλησε περί αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Τόν φώτιζε ὅμως ὁ Θεός καί ἔδιδε τίς κατάληξες συμβουλές καί δρομολογοῦσε τούς ἀνθρώπους μέσα εἰς τήν ἐν Χριστῷ ζωή. Καί ἴδού σήμερα, Ὁσιωτάτη Καθηγουμένη, ὁ Γέροντάς σας, ὁ ἀγαπητός μας Ἱερεύς, ὁ Ἱερομόναχος, ὁ π. Ἀμβρόσιος, ἥδη εἰσῆλθε εἰς τήν πορείαν τῆς αἰωνιότητος καί ἥδη ἄρχισε νά ὀδεύει τήν μακαρία, ὅδό τῆς ἀναπαύσεως, ἡ ὅποια θά τόν ὀδηγήσει, καί τόν ὀδηγησε ἥδη, στούς κόλπους τοῦ Θεοῦ, γιά νά περιμένει τήν σάλπιγγα τῶν Ἀγγέλων τῆς Δευτέρας Παρουσίας, μέ τήν ὅποια «ἀναστήσονται οἱ νεκροί καί ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις».

Παρατηρῶ καί χαίρω – ἀν μπορῶ νά πῶ τό ρῆμα αὐτό στήν ἀτιμόσφαιρα αὐτή τῆς χαρμολύπης – ὅτι ὅλοι μας σήμερα κηδεύουμε μέ ἀναστάσιμη χαρά ἐνα πολύ σεβαστό μας ἄνθρωπο. Καί ἔτσι, ἀδελφοί μου, πρέπει νά συμβαίνει μέσα στήν Ἐκκλησία μας. Εἰς τό τέλος, ὅταν θά ἐναποθέσουμε τό χοϊκό του σκήνωμα εἰς τήν γῆ, θά σημάνουμε τίς καμπάνες πανηγυρικά καί θά φάλλουμε ὅλοι μαζί τό ἀναστάσιμο τροπάριο «ὅτε κατῆλθες πρός τόν θάνατον ἡ ζωή ἡ ἀθάνατος...»

Ὅταν ἔνας Ἱερεύς, πολλῷ δέ μάλλον ἔνας μοναχός, φεύγει ἀπό τόν κόσμο αὐτό, ἐμεῖς ὅλοι πρέπει νά χαιρόμαστε, διότι ἥδη χωρίς τήν ἐπήρεια τῶν κακιῶν τοῦ κόσμου ἀλλά μόνο μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ θά εὑρίσκεται στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ καί, ὅπως προεῖπα, θά συλληιτουργεῖ, θά συμπροσεύχεται, θά συμφάλλει μετά τῶν Ἅγιων καί τῶν Ἀγγέλων. Ἡ ζωή τοῦ π. Ἀμβροσίου ἥταν ἀπό τήν ἀρχή ἔτσι. Δέν θά τοῦ συμβεῖ τίποτα παράξενο τώρα. Μιά ζωή ἀδιαλλείπτου προσευχῆς θά

συνεχιστεῖ καὶ στὸν οὐρανό. Μιά ζωὴ πίστεως καὶ ἀγάπης πρός τὸν Θεό καὶ τὴν Παναγία τὴν προστάτιδά του θά συνεχιστεῖ καὶ στὸν οὐρανό. Μιά ζωὴ καθαρότητος καὶ ἐγκρατείας καὶ στοργῆς καὶ ἀγάπης θά συνεχιστεῖ καὶ στὸν οὐρανό, γιατὶ ὁ Παράδεισός μας ἀπό ἐδῶ ἀρχίζει καὶ εἶναι ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία. Εἶναι ἡ ἔνθεος ζωῆς. Καί τὸν παράδεισο ὁ π. Ἀμβρόσιος, κατά τὸ πιστεύω μου καὶ κατὰ τίς διαπιστώσεις μου καὶ κατὰ τὴν γενικὴ ἐξομολόγηση πού ἔκανε εἰς τὸ ὡμοφόριόν μου, τὸν ἔχει ἥδη γευθεῖ καὶ τὸν ἀπολαμβάνει τώρα. Τὸν ἐγεύθη ἀπό τὴν παροῦσα ζωή, ὅταν λειτουργοῦσε, ὅταν ἐξομολογοῦσε, ὅταν ἐδίδασκε καὶ νοοθετοῦσε, ὅταν βοηθοῦσε, ὅταν παρηγοροῦσε. Τέ ἦταν; Ἐνας ἀγιασμένος ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, πού μετέδιδε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν δύναμη τοῦ Παρακλήτου, τὴν δύναμη τῆς παρηγορίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Στέφεται τὸ πρόσωπό του ἀπό τὸ φῶς καὶ τὴν γαλήνη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ αὐτό παρατηροῦμε μετά ἀγαλλιάσεως. Καί ἡ σημερινή ἡμέρα Κυριακή, ἀναστάσιμη, τὸν ἔφερε εἰς τὴν Ἐκκλησία, γιά νά τὸν ἀσπασθοῦμε ώς νεκρόν πλέον, ἀλλά γιά νά ἔχουμε καὶ μέσα μας, ἀδελφοί μου, ἀκράδαντη τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ μακαριστός π. Ἀμβρόσιος σύμφωνα μέ τὴν ζωή του, σύμφωνα μέ τὴν γνώμη τῆς Ἐκκλησίας, σύμφωνα μέ τὴν γνώμη τῶν εἰδημόνων πνευματικῶν, μορφωμένων, καθηγητῶν, ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος, ὑπῆρξε ἔνας χαριτωμένος, ἔνας εὐλογημένος ἀνθρωπος τοῦ Θεοῦ καὶ γιά τὴν Μητρόπολη Φθιώτιδος ἔνα πνευματικό κεφάλαιο, διά δέ τὸ μοναστήρι ἔνας ἰσχυρός βραχίονας, ὁ ὅποιος διηκόνησε καὶ τίς καθημερινές οἰκονομικές ἀνάγκες, κυρίως δέ τίς πνευματικές.

Ἄδελφοί μου, γνωρίζω ὅτι ὁ καθένας σας ἔχει ἐμπε-

δώσει μέσα στὴν συνείδησή του αὐτά πού πρό ὀλίγου εἴπα καὶ ὑπεγράμμισα. Ἄλλωστε τόσος λαός ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἐδῶ σήμερα στὴν εὐλογημένη αὐτή γωνιά τῆς Ἀμφίκλειας αὐτό ὑπογράφει, ὅτι ἡ μνήμη τοῦ π. Ἀμβροσίου θά γραφεῖ μέσα εἰς τὴν συνείδηση ὅλων μας μέ μελάνι πού δέν θά σβήσει ποτέ. Ἅς τὸν παρακαλοῦμε νά πρεσβεύει στὸν Κύριο καὶ ὑπέρ ἡμῶν καὶ νά σκεπάζει τὴν ἀγία μάνδρα τῆς Παναγίας, διά τὴν ὅποιαν πολύ ἐκοπίασε καὶ εἶναι ἀνακαινιστής αὐτῆς καὶ δεύτερος κτήτωρ. Σέ δλους δέ ἐσας πού τὸν ἀπορφανίζεσθε εὔχομαι νά ἔχετε τὴν ἀκοίμητη προστασία του καὶ τίς ἔξ οὐρανοῦ εὐλογίες του.

Ο Θεός νά ἀναπαύει τὴν ἀγία του φυχή ἐν χώρᾳ ζώντων.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, ἀξιομακάριστε καὶ ἀείμνηστε ἀδελφέ ἡμῶν.

Κατά τήν κοιμηση.

Άρετῶν πολυτίμητο σκεῦος*

Εύλογοῦμε τόν Θεό σήμερα, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, πού μᾶς ἀξιώνει νά τελοῦμε τήν Θεία Λειτουργία εἰς τό Καθολικό τῆς Ἰστορικῆς αὐτῆς Μονῆς τῆς Παναγίας, μέ τήν συμμετοχή τῶν Ἱερέων μας, τῶν μοναχῶν μας καὶ ὅλων ὑμῶν τῶν πιστῶν Χριστιανῶν ἀπό τήν Ἀμφίκλεια καὶ ἀπό ἄλλα μέρη, πού σήμερα προσήλθατε διά νά τιμήσετε τόν μακαριστό Γέροντα Ἀμβρόσιο, τοῦ ὅποιου τελοῦμε τό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο.

Πάντοτε, ὅταν εἰσερχόμεθα εἰς τίς Μονές, αἰσθανόμαστε ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, διότι, ὅπως ὅλες οἱ ἐκκλησίες, ἔτσι καὶ τά Μοναστήρια μας ἔχουν πολλή χάρη Θεοῦ, ἀφ' ἐνός μέν διότι εὑρίσκεται πάντοτε ὁ Χριστός ἐπί τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ὁ ἄγιος Ἅμνος τῆς Μεγάλης Πέμπτης εἰς τό ἀρτοφόριον, ἀφ' ἑτέρου δέ διότι στήν ροή τῶν αἰώνων στόν χῶρο αὐτό πολλά δάκρυα ἐπότισαν τό ἄγονον τῶν καρδιῶν καὶ «ἔξήνθησεν ἡ ἔρημος ὥσει κρίνον» καὶ ἐδόθησαν

χαρίσματα καὶ εὐλογίες πολλές, ὅπως καὶ εἰς τόν πρό ὄλίγων ἡμερῶν ἀπελθόντα πνευματικό τῆς Μονῆς π. Ἀμβρόσιον. Άλλα τίποτα δέν κερδίζεται, ἀδελφοί μου, χωρίς δοκιμασία καὶ τίποτα δέν προσφέρεται ώς χάρις ἀπό τόν Θεό εἰς τόν ἄνθρωπο, ἀν δέν δοκιμασθεῖ προηγουμένως ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀν δέν ἀποδειχθεῖ σωστός, ἵκανός, δυνατός, ἀφοῦ καὶ ὁ ἔδιος ὁ Κύριος μας ὑπέστη τόν πειρασμόν, ὅπως ἀκούσατε εἰς τό πρό ὄλιγου ἀναγνωσθέν ἱερόν Εὐαγγέλιον. Ἐπειράσθη ὁ Κύριος εἰς τήν ἔρημο· ἔτσι καὶ κάθε Χριστιανός, ὅπως ὁ Χριστός πειράζεται, δοκιμάζεται καὶ πρέπει νά φανεῖ δυνατός μέ τήν δική Του βοήθεια καὶ χάρη.

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε λίγες σκέψεις νά παραθέσω σήμερα ἐπάνω εἰς τό ἱερό Εὐαγγέλιο. Δέν τυχαίνει Κυριακές αὐτό τό Εὐαγγέλιο καὶ δέν ἀκούγεται ἐρμηνεία ἐπ' αὐτοῦ. Σήμερα Σάββατο καὶ ἡμέρα εὐλογημένη οἱ θεοφόροι Πατέρες ὅρισαν αὐτό τό Εὐαγγέλιο καὶ ταιριάζει καὶ μέ τόν χῶρο καὶ μέ τό πρόσωπο γιά τό ὅποιο σήμερα ἴδιαιτέρως προσευχόμεθα.

Ως τέλειος ἄνθρωπος ὁ Χριστός πλήν ἀμαρτίας, πειράσθηκε ἀπό τόν διάβολο καὶ, ὅπως εἶπε ὁ Ἱερός Εὐαγγελιστής, τό Πνεῦμα τό Ἀγιον τόν πῆρε στήν ἔρημο εἰς τό Σαραντάριον ὅρος. Ἐκεὶ ὅπου ὑπάρχουν βράχια καὶ ἄγονο ἔδαφος συχνάκις ὁ Κύριος ἐπήγαινε, εἰς τήν ἔρημο, διότι ἀγαποῦσε τήν μόνωση, διά νά ἐπικοινωνήσει, χωρίς τήν συντροφιά τῶν ἀποστόλων καὶ τόν θόρυβο τοῦ κόσμου, μέ τόν Θεό Πατέρα. Τό Πνεῦμα λοιπόν τό Ἀγιο δέχθηκε νά πειρασθεῖ ὁ Χριστός καὶ τόν πῆγε εἰς τήν ἔρημο. Ἐνήστευσε ἐκεὶ ὁ Κύριος ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα. Νηστεία ὅχι ὅπως τήν κάνουμε βέβαια ἐμεῖς, ἀλλά αὐστηρή νηστεία, στέρηση φαγητοῦ, στέρηση ἀνέσεως, κακοπά-

* Όμιλα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου εἰς τό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο τοῦ Ἀρχιμ. Ἀμβροσίου Λάζαρη (Ι. Μ. Δαδίου, 13 Ιανουαρίου 2007).

θεια. Έκει τόν ἐπεσκέφθη ὁ διάβολος. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει ἔνα πνευματικό ἔργο, νά εἶναι βέβαιος ὅτι μπροστά του θά βρεῖ τόν ἔχθρό του, τόν διάβολο, ὁ ὃποιος μισεῖ τό καλό καὶ θά τοῦ βάζει πολλές παγίδες καὶ θά τόν δοκιμάσει, θά τόν φοβερίσει, θά τόν ἀπειλήσει, θά τόν κάνει νά γυρίσει πίσω. Πῆγε λοιπόν καὶ στόν Χριστό. Ὁ πρῶτος πειρασμός πού ἀκούσαμε εἶναι ἐντελῶς ἀνθρώπινος. Ἐπείνασε ὁ Κύριος. Ἐνήστευσε 40 ἡμερόνυκτα καὶ ἐκεὶ ἐμφανίσθηκε ὁ διάβολος καὶ τοῦ εἶπε: «Πεινᾶς τώρα. Θεός δέν εἶσαι; εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι τοῦτο ἄρτοι γένωνται». Πές αὐτά τά βράχια πού εἶναι τριγύρω σου, οἱ πέτρες, τά κοτρώνια, νά γίνουν φωμιά νά χορτάσεις. Καὶ ὁ Χριστός ἀπήντησε: «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἀνθρωπος». Τό φαγητό δέν εἶναι αὐτό πού ζητοῦν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ ἄνθρωπος ζεῖ μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτό τό ἔχουμε ἐμεῖς νιώσει ώς "Ἐλληνες σέ ἐποχές πείνας. Καὶ θυμᾶμαι ἔναν καλό ιερέα Γέροντα, ὁ ὄποιος μοῦ εἶπε μιά μέρα: «Πάτερ μου, ἐμεῖς στήν κατοχή δέν πεινάσαμε· ἐτρεφόμεθα ἀπό τόν ἄγιον Ἀρτον», δηλαδή ἀπό τήν Ἅγια Κοινωνία. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ χορταίνει τόν ἄνθρωπο. Μπορεῖ νά ἔχει πολλά ὑλικά ἀγαθά ὁ ἄνθρωπος, ἀν δέν ἔχει τήν χάρη τοῦ Θεοῦ, πεινάει καὶ στερεῖται. Ἄν ἔχει ὅμως τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, καὶ μέ τά λίγα χορταίνει, διότι τά λίγα τά εὐλογεῖ ὁ Θεός, ὅπως εὐλόγησε τούς πέντε ἄρτους καὶ τούς δύο ἰχθύας εἰς τήν ἔρημο. Καὶ ταπεινώθηκε ὁ διάβολος. Ὕστερα πῆρε τόν Χριστό καὶ τόν πῆγε εἰς τό ιερό τῶν Ἱεροσολύμων εἰς τό πτερούγιο, σέ μιά γωνιά ὑψηλή, καὶ τοῦ εἶπε: «Δέν λέγει ἡ Γραφή ὅτι, ἀν κάποιος σκοντάψει ἐπί τῶν λίθων, οἱ ἄγγελοι θά σπεύσουν νά τόν προφυλάξουν; Πέσε λοιπόν κάτω, διά νά στείλει ὁ Θεός τούς ἀγγέλους νά σέ κρατήσουν, νά

Κατά τό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο τοῦ Γέροντα.

μήν πάθεις τίποτα». Καὶ ὁ Χριστός τοῦ ἀπαντᾶ ὅτι δέν πρέπει νά ἐκπειράζει κανείς Κύριον τόν Θεόν του. Δέν μποροῦμε νά δοκιμάζουμε τόν Θεό. Δέν μποροῦμε νά λέμε: «Αύτό εἶναι κακό, ἀλλά ἐγώ θά τό κάνω καὶ θά μέ βοηθήσει ὁ Θεός. Πέφτω ἀπό τό καμπαναριό καὶ ὁ Θεός δέν θά μέ ἀφήσει νά πάθω τίποτα». Ἄν γίνεται μέ σκοπό καὶ προμελέτη, ὁ Θεός δέν δοκιμάζεται. Ἡ πίστη δέν δοκιμάζεται. Δέν μπορεῖς κανείς νά πεῖ: «Νά μεταλάβω ἀπό λεπρούς, ἀπό χανσενικούς, ἀπό καρκινοπαθεῖς, νά δῶ, θά ἀρρωστήσω;». Τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀφθαρτον, δέν ἔχει μολυσμόν, δέν ἔχει μικρόβια, δέν ἔχει φθορά. Εἶναι ὁ Θεός, δέν δοκιμάζεται ὁ Θεός. Καὶ ταπεινώθηκε ὁ διάβολος. Καὶ ὕστερα τόν πῆρε πάλι τόν Χριστό. Δέν σᾶς φαίνεται

παράξενο τό ὅτι τὸν παίρνει ὁ διάβολος καὶ τὸν πάει ἀπό δῶ καὶ ἀπό κεῖ; Ὡς πρός τὴν ἀνθρωπότητά του, διότι, εἴπαμε, ὁ Χριστός ὑπέστη ὅπει ὑφίσταται κάθε ἀνθρωπος, ἔκτος ὅμως ἀπό τὰ τραύματα τῆς ἀμαρτίας. Τὸν πῆρε εἰς ὄρος ὑψηλόν καὶ ἐκεῖ τοῦ ἀπλωσε μπροστά του ὅλα τὰ καλά καὶ τίς χάρες τοῦ κόσμου καὶ τοῦ εἶπε: «Ἐγώ εἶμαι ὁ ἄρχοντας τοῦ κόσμου. Πέσε νά μέ προσκυνήσεις. Καὶ ἂν μέ προσκυνήσεις, ὅλη τήν ἔξουσία αὐτῇ θά σου τήν χαρίσω».

Γνωρίζουμε ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου δέν εἶναι ὁ Θεός, ὁ ἕδιος ὁ Θεός τό εἶπε: «Ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου εἶναι ὁ διάβολος». Βασιλεύς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριεύοντων καὶ ἄρχων τῆς Ἑκκλησίας, ἄρχων εἰρήνης εἶναι ὁ Χριστός. Γι' αὐτό «ὁ κόσμος κεῖται ἐν τῷ πονηρῷ». Καὶ τί εἶπε τότε ὁ Χριστός εἰς τὸν διάβολο; «Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ». Τό λέμε κι ἐμεῖς πολλές φορές, ὅταν βλέπουμε ἐμπόδια: «Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ». Καὶ ταπεινώθηκε καὶ νικήθηκε ὁ διάβολος καὶ ὑστερα ἥρθαν ἄγγελοι καὶ διηκόνουν Αὐτόν.

Πόση σημασία ἔχουν ὅλα αὐτά, ἀδελφοί μου, σήμερα! Θά μποροῦσα νά ὀμιλῶ ἐπὶ ὡρες, διότι κάθε λέξη ἔχει τό δικό της βάθος. Αὐτός ἦταν ὁ πειρασμός τοῦ Χριστοῦ, ὁ πρῶτος πειρασμός τῆς πείνας, ὁ δεύτερος πειρασμός τῆς δοκιμῆς τῆς πίστεως καὶ ὁ τρίτος πειρασμός τῆς ἔξουσίας. Μπορεῖ κανείς νά νικήσει τούς τρεῖς πειρασμούς; Ἄν νικήσουμε τούς τρεῖς πειρασμούς, τότε εἶμεθα τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτό περιέχεται καὶ εἰς τήν φράση τοῦ Κυρίου μας πού λέγει: «εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἔαυτόν καὶ ἀράτω τὸν σταυρόν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μοι». «Ἀπαρνησάσθω ἔαυτόν» εἶναι ὁ πειρασμός τῆς πείνας· ὅχι μόνο τοῦ φαγητοῦ, ἀλλά καὶ ὅλων τῶν ὑλικῶν πραγμάτων. Πρέ-

πει νά τά ἀπαρνηθοῦμε, νά μήν ἔξουσιαζόμεθα ἀπό αὐτά, νά εἴμαστε δεσπότες τοῦ ἔαυτοῦ μας, αὐτοκράτορες. «Καὶ ἀράτω τὸν σταυρόν αὐτοῦ». Ή πίστη εἶναι σταυρός, ἀδελφοί μου. Δέν μποροῦμε νά δοκιμάζουμε τὸν σταυρό μας ἢν εἶναι βαρύς, ἢν εἶναι ἐλαφρύς, ἢν εἶναι ἀπό ξύλο, ἢν εἶναι ἀπό σίδηρο, καὶ νά παραπονούμεθα καὶ νά διαμαρτυρόμεθα, ἀλλά «ἀράτω τὸν σταυρόν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μοι».

Οποιος ἀκολουθεῖ τὸν Χριστό τί εἶναι; Ταπεινός δέν ἔξουσιάζει, ἔχει πνευματική δύναμη, διότι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ «ἐντός ὑμῶν ἐστίν». Ἄν τά κατορθώσουμε αὐτά τά τρία, νικήσαμε τὸν διάβολο καὶ πήραμε τήν χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἀσφαλῶς αὐτά τά λόγια, ἀδελφοί μου, ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τὸν μακαριστό Γέροντα Αμβρόσιο. Ἔνας ἀνθρωπος πού νίκησε πολλούς πειρασμούς, πού ἔζησε μέσα εἰς τήν μοναχική ζωή ἀπό παλληκάρι. Μόλις τελείωσε τὸν στρατό, ἐπῆγε εἰς τό Αγιον Ὅρος γιά νά προσκυνήσει καὶ τόν τράβηξε ἡ Παναγία ἐκεῖ καὶ ἔμεινε 20 χρόνια. Καί, ὅπως λέγουν οἱ Γέροντες καὶ ἡ παράδοση τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου, ἥταν ὁ πρῶτος στήν ἀθληση καὶ στήν πνευματική γυμνασία καὶ στήν κακοπάθεια.

Ο Γέροντας Αμβρόσιος ἥταν ἀφοσιωμένος εἰς τόν Θεό. Μοῦ ἔλεγε μιά φορά: «Σεβασμιώτατε, ἐάν σου πῶ πόσο μεγάλη ἥτανε ἡ πέτρα πού μοῦ ἔπεσε ἀπό τά νεφρά, δέν θά τό πιστέψεις· πιό μεγάλη ἀπό καρύδι ἥτανε καὶ μέ τήν εὐλογία τοῦ Ἅγιου Νεκταρίου ἔγινε τό θαῦμα αὐτό». Καί ἀλλα πολλά, πού ἔδειχναν ὅτι ἥταν ἀνθρωπος πίστεως. Καί εἶχε μιά ἀπλή πίστη, μιά καθαρή πίστη, πατερική, ὅπως τήν διδάσκει ἡ Ἑκκλησία μας.

Καί τό τρίτο σημεῖο. Πόσες φορές οἱ ἀνθρωποι ἔζήτησαν νά τόν τιμήσουν καὶ, ὅταν τοῦ ἔλεγαν ἡ ἀκουγε

νά συζητᾶνε – έσεις τά πνευματικά του παιδιά – ότι ό Γέροντας είναι προορατικός, ότι είχε χάρισμα, πόσο θύμωνε καί πόσο ἀπεποιεῖτο αὐτούς τους τίτλους, τους όποιους ἔδιναν μερικοί ἀπλοί ἄνθρωποι καί τόν κούραζαν πολύ, διότι αὐτός ό ἄνθρωπος ἥθελε νά μείνει ταπεινός, νά μείνει δυνατός ἐν τῇ ταπεινώσῃ καί ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Ὁπως εἶπε ὁ Κύριος εἰς τόν ἀπόστολον Παῦλον, «ἡ γάρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται».

Εἶναι λοιπόν, ἀδελφοί μου καί ὁσιώτατες ἀδελφές καί ὀγαπητοί μου πατέρες, εἶναι αὐτή ἡ στιγμή, ἡ σημερινή ἡμέρα τοῦ μνημοσύνου, γιά ὅλους μας μιά μέρα ἀποφάσεων. Τί νά κάνει ό π. Ἀμβρόσιος τίς τιμές καί τήν συνάθροιση τοῦ πλήθους, ἃν ἐμεῖς πού ἥλθαμε ἐδῶ δέν πάρουμε ἀποφάσεις νά μιμηθοῦμε τήν ἀγία του ζωή; Αὐτή εἶναι ἡ τιμή πρός τά πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ μίμηση. Ὁ Γέροντας Ἀμβρόσιος ἀφησε ἴστορία εἰς τό μοναστήρι αὐτό. Πιθανόν ἐμεῖς πού τόν γνωρίσαμε πολύ καλά καί ὅλοι ἐσεῖς νά τήν ἐκτιμοῦμε ὅσο πρέπει τήν προσωπικότητά του. Πρέπει νά περάσουν τά χρόνια, νά κοσκινίσει ἡ ἴστορία τίς ἐμπειρίες, τά περιστατικά, τά γεγονότα, τίς ἐντυπώσεις, τίς ἀναμνήσεις, καί νά κατασταλάξουν ὅλα αὐτά, γιά νά καταλάβουν, ὅσοι ἔχουν νοῦν, ότι ό Γέροντας Ἀμβρόσιος ἦταν μιά ἀγιασμένη καί εὐλογημένη μορφή τῆς Ἐκκλησίας μας καί μᾶς τόν ἔχαρισε ό Θεός πολλά χρόνια, διότι τόν εἶχε ἡ Ἐκκλησία ἀνάγκη. Βλέπετε τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Ξεκίνησε ἀπό τήν Λευκάδα, γράμματα πολλά δέν ἔμαθε, γιατί ἔπρεπε νά δουλέψει στό σπίτι. Ὁ πατέρας του ἦταν χρόνια στρατιώτης στούς Βαλκανικούς πολέμους, ἄρα ἔπρεπε νά βοηθάει τή μάνα, μετά μεγάλωσε, πήγε στρατιώτης στό εὐζωνικό τάγμα, διότι ἦταν λεβέντης νέος. Ἀφοῦ τελείωσε, ἡ καρδιά του

σκιρτοῦσε γιά τήν πνευματική ζωή. Πήγε στόν Ἀγιον Ὅρος γιά νά προσκυνήσει καί ἔμεινε 20 χρόνια.

Ἀπό τό Ἀγιον Ὅρος κάτι μεσολάβησε στήν ύγειά του, ἥλθε στήν Ἀθήνα, ἔμεινε λίγα χρόνια καί μετά ἀγκυροβόλησε ἐδῶ, στήν Παναγία τήν Γαυριώτισσα εἰς τό Δαδί, γιά νά γίνει πηγή πνευματική. Τοῦ ἄρεσε ἡ φύση, τά ζωα, τά λουλούδια, τό βουνό, ἀλλά κυρίως καί πρωτίστως τοῦ ἄρεσε ἡ Ἐκκλησία καί ἡ προσφορά. Νά βοηθάει τούς πονεμένους ἀνθρώπους, νά τούς χειραγωγεῖ εἰς Χριστόν. Αὐτή ἦτανε ἡ ἔξουσία του. Ὁποιος τόν ἔβλεπε ἐδῶ, μέ τόν σκοῦφο καί τά παλαιά ράσα του, καί νόμιζε ότι ἡ ἀγιότητα βρίσκεται εἰς τά λαμπερά καί πολυτελή καί στά ἐμφανίσιμα, ἔχανε πᾶσα ἰδέα καί ἐσκανδαλίζετο κιόλας, ἀλλά ὅποιος τόν κουβέντιαζε, ὅποιος τόν ἀνεστρέφετο, ὅποιος τόν ζοῦσε, καταλάβαινε ότι ἐκεῖνος ὁ ἐσωτερικός ἄνθρωπος πού ἔλεγε λίγες κουβέντες καί μέ βαθειά νοήματα, αὐτός εἶχε πνεῦμα Θεοῦ καί χάρη Θεοῦ. Ήταν ἀπεσταλμένος.

Ἄδελφοί μου, σήμερα ἡ κοινωνία μας χρειάζεται ἀπεσταλμένους τοῦ Θεοῦ. Δέν βλέπετε σέ τί καζάνι βράζει ἡ κοινωνία μας καί πόση μεγάλη ἀπογοήτευση αἰσθανόμαστε ὅλοι, ὅταν βλέπουμε τά δελτία τῶν εἰδήσεων καί διαπιστώνουμε ότι τό ἔνα ἔγκλημα διαδέχεται τό ἄλλο, ἡ μία προστυχιά διαδέχεται τήν ἄλλη, ἡ μία τρομοκρατική ἐνέργεια διαδέχεται τήν ἄλλη σέ μικρή ἡ μεγάλη ἔκταση, ἡ μία ληστεία τήν ἄλλη; Καί, ἐπειδή αὐτά ἔχουν ἐνδιαφέρον εἰς τούς τηλεθεατές, οἱ καλοί μας δημοσιογράφοι ὅλο αὐτά συνέχεια προβάλλουν καί μέ αὐτά μᾶς κάνουν πλύση ἐγκεφάλου καί μᾶς ἐθίζουν στό κακό.

Τί θλιβερά πράγματα! «Ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν». Νά τό ξέρουμε. Ζοῦμε σέ μιά ἔρημο πού ἔχει πλούσια ἀγα-

θά, ἀλλά δέν ἔχει πνεῦμα Θεοῦ. Εὐτυχῶς ὅμως ὑπάρχουν οἱ νησίδες μέσα στὸν ὥκεανό, οἱ δάσεις μέσα στὴν ἔρημο, ὅπως καὶ αὐτό ἐδῶ τὸ μοναστηράκι. Ἡ ἐκκλησία, αὐτή ἡ συνάθροιση ἡ εὐχαριστιακή, πού ὅλοι μαζί «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μᾶς καρδίᾳ» παρακαλοῦμε τὸν Θεό καὶ τελοῦμε ἐμεῖς οἱ ἀνάξιοι μὲ τὴν συγκατάβαση καὶ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ τὸ μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Ἄν δέν εἴμαστε ἐνωμένοι μέ τὸ μυστήριο αὐτό, καὶ μέσα στὴν ἐκκλησία μας δέν πρόκειται νά σωθοῦμε. Τώρα πού λειτουργοῦμε καὶ ἔβλεπα πέριξ τῆς Ἅγιας Τραπέζης τούς Πρεσβυτέρους καὶ τὸν Διάκονο, αἰσθανόμουνα μεγάλη χαρά ἐσωτερική, καὶ ἐσᾶς τὸν λαό ἔξω, καὶ θυμόμουνα τά λόγια τοῦ Ἅγιου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου πού λέγει ὅτι ἐσεῖς πρέπει νά είσθε σάν το φωμί, σάν τὸν Ἀρτο πού ἔχει πολλούς σίτους, ἀλλά ἔχει ἀλεστεῖ καὶ ὅλοι μαζί είσθε ἐνωμένοι καὶ δέν ἔχειτε καὶ «καθάπερ χορδές κιθάρα». καὶ ὅπως οἱ χορδές στὴν κιθάρα ἡ μία είναι δίπλα στὴν ἄλλη καὶ ἡ κάθε μία ἔχει τὸν ἥχο της, ἀλλά ἡ ἀρμονία βγαίνει, ὅταν ὁ καλός κιθαριστής ξέρει νά παίζει τὸ ὄργανο. Ἔτσι είναι καὶ ἡ ἐκκλησία μας, μία ἐνότητα, ἔνας ἥχος εὐμελῆς, εὐλογημένος, χαρμόσυνος καὶ ἔνα βίωμα εὐλογημένο. Νά λοιπόν γιατί μποροῦμε νά στεκόμαστε, νά γιατί μπορῶ ἐγώ νά μέ βρίζουν καὶ νά μέ είρωνεύονται ώς ἐπίσκοπο –καὶ ὅχι μόνο ἐμένα, καὶ ὅλους τούς ἐπισκόπους καὶ τούς ἱερεῖς– καὶ νά μήν καμπτόμεθα, νά χαιρόμαστε ἐν τοῖς παθήμασι, ὅπως λέγει ὁ Κύριος. Νά γιατί μπορεῖ μία μοναχή πού βγαίνει ἔξω ἀπό ἀνάγκη καὶ τὴν είρωνεύονται καὶ τὴν κοροϊδεύονται («τέτοια κοπέλα νά ντυθεῖς μέσα στά μαῦρα, μέσ' τά σάβανα»), ἀλλά αὐτή νά μήν τούς ἀκούει καὶ νά τραβάει τὸν δρόμο της, διότι ὑπάρχει εὐτυχία ἐδῶ. Νά γιατί τά

νέα παιδιά μας πού ἐγκρατεύονται καὶ πιστεύουν στὸν Θεό δέν πρέπει νά κάμπτονται, ἀλλά νά γίνονται πιό δυνατά καὶ οἱ νέοι σύζυγοι νά μή βλέπουν τίς προστυχιές τῆς τηλεοράσεως, ἀλλά νά μένουν στὰ θέσμια τῆς ἐκκλησίας μας. Γιατί, ὃν δέν κρατηθεῖ ἡ οἰκογένεια, κατακλυσμός θά γίνει στὸν κόσμο.

Όλα αὐτά τά λέμε σήμερα, διότι ἀκούσαμε τούς πειρασμούς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔχουμε ἐνώπιόν μας τὴν προσωπικότητα τοῦ π. Ἀμβροσίου, πού μπορεῖ μέν τὸ σῶμα του νά είναι στὸν τάφο, ἀλλά τὸ πνεῦμα του περιύπταται καὶ μέ ἀκούει καὶ σᾶς βλέπει καὶ μᾶς εὐλογεῖ. Νά γιατί θά πρέπει ὕστερα ἀπό αὐτά ὅλοι μας, ἀδελφοί μου, νά πάρουμε δυνάμεις γιά νά βγοῦμε ἔξω στὸν πόλεμο, ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἅγιορείτης, «εἰς τὸν κάμπον νά πολεμήσωμε», διότι ἡ ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ είναι πόλεμος, είναι πειρασμός, είναι δοκιμασία καὶ είναι ἀγώνας.

Σᾶς εὔχομαι νά ἔχετε πλουσία τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ τήν σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ἐφόρου καὶ προστάτιδος τῆς Μονῆς. Εὐχηθεῖτε καὶ ἐσεῖς νά ἔχουμε τήν δύναμη τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, διά νά λέμε τήν ἀλήθεια καὶ νά βιώνουμε τό ἥθος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅλοι μαζί ἀς παρακαλέσωμε τὸν Γέροντα νά πρεσβεύει ἀκοιμήτως ὑπέρ πάντων ἡμῶν, ὑπέρ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ταύτης καὶ ὑπέρ πάντων τῶν πνευματικῶν του τέκνων, τά ὅποια ἀγαποῦσε καὶ προσηγέτο γι' αὐτά καὶ μεριμνοῦσε καὶ θά μερινᾶ καὶ τώρα εἰς τούς οὐρανούς. Ἄμην.

